

**Intern eksperthøring i Folketingets retsudvalg og socialudvalg
27. januar 2006.**

Talepapir fra formanden for Børnerådet, Klaus Wilmann

Når vi taler om at styrke børns adgang til at klage over afgørelser, er det ikke tilstrækkeligt blot at diskutere om det er en sag for ombudsmanden, Børnerådet eller andre. Mangel på institutionelle rammer om behandlingen af børns klager, er næppe det største problem.

Hjemmel og rettigheder

For det første er det afgørende at den/de myndigheder som skal modtage klager fra børn/unge, har den fornødne hjemmel til at behandle klagerne. Dvs. det skal fremgå af lovgivningen, hvilken adgang børn/unge har til at klage, hvornår de kan gøre det og til hvem.

Eks.: i Lov om Social Service har børn o. 12 år. som fjernes fra deres hjem, ret til at klage over beslutningen om anbringelsesstedet. Men børne- og ungdomsvalgets beslutning om at iværksætte foranstaltningen kan de ikke klage over, og derfor kan det sociale nævn ikke umiddelbart behandle en klage over foranstaltningen. Og derfor kan det samme barn o. 12 år ikke klage over en ny beslutning om hjemtagelse fra plejefamilie eller institution.

Dvs. børn skal først og fremmest have de fornødne rettigheder i diverse love, for at kunne udnytte en klageret, og lovgivningen er i dag er meget ujævn.

Et par eksempler.

- Lov om Social Service har de mest vidtgående bestemmelser, jf. førnævnte eksempel, som giver børn fra 12 år ret til, men opsættende virkning at klage over beslutning om hvilket anbringelsessted de skal bo.
- Samme lov giver ikke børn med handicap uanset alder, mulighed for at klage over kommunens valg af hjælpemiddel
- Folkeskoleloven har meget få bestemmelser om børns rettigheder udover de generelle bestemmelser om medbestemmelse via elevråd mm., og ingen om børns ret til at klage over afgørelser på skolen mv. Det indebærer f.eks. at børn ikke formelt kan klage over en lærers overdrevne magtanvendelse. I praksis har sager om børns klager over lærere der har anvendt overdreven magt, eller vold, meget vanskelige vilkår, fordi der ikke er regler om deres behandling og fordi de derfor vurderes af det samme system som klagen vedrører.
- Lov om undervisningsmiljø, giver børn ret til at vælge en undervisningsmiljørepræsentant, men ikke ret til at klage over uhumske eller sundhedsskadelige

lokaler, eller krænkelser af det psykiske arbejdsmiljø (mobning, diskrimination mm.)

- Lov om forældremyndighed og samvær, giver børn o.12 år ret til at blive hørt i.f.m. forældrenes skilsmisse, men ingen børn har ret til at klage over statsamtets afgørelse om samvær. For ikke at tale om en ret til at få en samtale med statsamtet i.f.m. forældrenes frivillige aftale om samvær.
- Lov om patientrettigheder giver børn på 15 år ret til at modsætte sig livsforlængende behandling, modtagelse af blod mm. Dvs. de er givet en ret til at råde over deres eget liv og død.
- Men 17årige piger kan ifølge lov om svangerskabsafbrydelse ikke uden videre modtage abort, uden forældrenes samtykke.

Opsamling

Børnerådet anbefaler derfor, at børn og unge sikres de fornødne rettigheder i de love som vedrører børn og unge, og dermed også etablerer hjemmel for myndighederne til at behandle deres klager. Heraf følger at det centrale spørgsmål, set i et børneperspektiv, ikke specielt handler om at etablere et centralt klageorgan, men om at sikre sektorial og tilgængelig klageadgang, som en del af lovgivningen, sådan som vi kender det fra det sociale område. (Det sociale nævn, Ankestyrelsen), samt at sikre børn formelle rettigheder.

Tilgængelighed

Når vi taler klageadgang er tilgængelighed det helt afgørende for børn. Derfor ønsker Børnerådet at man forfølger et princip om tilgængelighed, synlighed og oplysning som led i en styrkelse af børns klageadgang. Det indebærer at børn skal kende deres rettigheder, de skal oplyses om dem, og de skal sikres hjælp til at vurdere en klage, ~~procedurer mm.~~

- Børnerådets kommende rådgivningsfunktion: "Børneinfo" skal ifølge beslutningen fra satspuljeforhandlingerne 2005 kunne varetage denne funktion. "Børneinfo" rummer både en generel forpligtelse til via hjemmeside mm. at oplyse børn og unge om deres rettigheder, men også en konkret forpligtelse til at svare på henvendelser fra børn om deres rettigheder i personlige anliggender. I takt med udviklingen skal "Børneinfo" udbygges og målrettes de særlige behov, de henvisende børn udtrykker.
- For yderligere at styrke Børnerådets mulighed for at orientere om teori og viden om praksis om børns og unges rettigheder, FN's konvention om barnets rettigheder, regler i dansk lovgivning mm., ønsker Børnerådet at få adgang til at kunne begære aktindsigt i konkrete sager om børn og unge u. 18 år. En sådan tilladelse giver rådet mulighed for at foretage vurderinger af på hvilket grundlag sager afgøres, med henblik på *princielle* tilkendegivelser om kvaliteten i forvaltningen, overholdelse af forvaltningsregler mv., og om sagsbehandlingens respekt for børns rettigheder, herunder retten til at blive hørt forinden der træffes beslutning.

Opsamling

Børnerådet forestiller sig en udvikling, hvor Børnerådet i voksende omfang, får rollen som formidler og rådgiver for børn og unge i spørgsmål om deres rettigheder, og herunder også om deres klager mm. Dvs. en rolle svarende til den, der i andre lande betegnes som "Børnenes ombudsmand"

Børn og unges adgang til at henvende sig til Folketingets ombudsmand.

Børnerådet har redegjort for, hvorledes vi forestiller os at børns klageadgang kan styrkes. Vi har derudover noteret os at Folketingets ombudsmand ikke finder at der er formelle forhindringer for at børn og unge kan klage til ombudsmanden over konkrete afgørelser, så længe klageretten ikke direkte er henført til andre (forældremyndigheden). Og ombudsmanden kan behandle klagen så længe den ikke vedrører det faglige skøn bag afgørelsen, men forvaltningsmæssige procedurer, og afgørelsens lovlighed.

Børnerådet ønsker at henlede opmærksomheden på at klager til ombudsmanden normalt forudsætter at andre klagemuligheder er forsøgt eller udtømt, jf. ombudsmandslovens § 14. Vi skønner derfor, at uanset at ombudsmanden kunne blive mere tilgængelig for børn og unge, og uanset at vi forestiller os et tæt samarbejde mellem ombudsmanden og Børnerådet, vil kun få børn og unge i praksis komme til at benytte lejligheden til at søge deres problemer løst med ombudsmandens mellemkomst. På den baggrund vil en strategi som alene satser på at åbne ombudsmandens kontor for børn og unge, ikke løse problemerne med børns ujævne retsstilling.

Opsamling

Børnerådet bifalder at børn skal kunne henvende sig til ombudsmanden. Men antager at muligheden herfor kun vil blive anvendt sjældent. Derfor bør en samlet strategi til styrkelse af børns retsstilling, rumme flere muligheder, end større adgang til ombudsmanden.

Børns rettigheder & mulighed for klageadgang

Oplæg fra Børns Vilkår ved leder af rådgivningen Bente Boserup og formand Peter Albæk.

Bente Boserup:

Vi er i Børns Vilkår meget glade for dette initiativ, hvor vi får lejlighed til at diskutere børns rettigheder og mulighed for klageadgang. Det er en vigtig diskussion.

Vores synspunkter er overordnet:

- at børn skal have mulighed for at søge hjælp, når deres rettigheder ikke opfyldes
- at børn aldrig må blive gjort ansvarlige for deres egen livssituation
- at voksne til enhver tid skal stille op for børnene og tage hånd om dem
- at der er situationer, hvor forældre og børn kan have modstridende interesser, og her er status quo på baggrund af gældende praksis, at børnene alt for tit bliver svigtet.

Vi har en række erfaringer fra BørneTelefonen og fra de sager, hvor vi konkret går ind og støtter.

Børns Vilkår rådgav sidste år ca. 9000 børn og unge – desuden sendte vi ca. 40 underretninger af sted. En del af disse handlede om unge, der havde henvendt sig til forvaltning eller politi men uden at få hjælp.

Eksempel 1: En 15-årig dreng ringer og er gået hjemmefra. Året før fik hans storebror hjælp fra BørneTelefonen til at komme hjemmefra. Nu kan den 15 årige heller ikke holde til det. Han kommer fra en indremissionsk familie fra et sted i Jylland, og han bliver jævnlige slået og ydmyget. Nu står han med blødende næse ved et stoppested. Der går en bus om to timer. Vi ringer til politiet for at få fat i den sociale døgnvagt, og politiet aftaler med socialudvalgsformanden, at de tager ud til drengen. Jeg understreger, at han skal på skadestuen, så skaderne kan dokumenteres.

Politiet ringer senere og fortæller, de har afleveret drengen hjemme. De lyste ham op i næsen med en lommelygte og vurderede, at der ikke var sket skader. De tog hjem til forældrene – far virkede ædru og hans tøj var ikke i uorden. Så drengen fik besked på at opføre sig ordentligt.

Næste dag blev han opsøgt af lederen af familieafdelingen med følgende kommentar: Nu har jeg fået Børns Vilkår på nakken, så nu må vi hellere gøre noget for dig. Da sagsbehandleren føler sig hårdt presset af Børns Vilkår, får drengen en ordning, hvor han må tage hen på en døgninstitution og sove, når far bliver for hidsig. Børns Vilkår har klaget og har i en periode givet drengen støttende samtaler.

Eksempel 2: To drenge bliver smidt ud hjemmefra af far og stedmor. De går til kommunen og beder om hjælp. Her bliver de sendt hjem og bliver smidt ud. Børns Vilkår henvender sig til kommune, socialudvalg og borgmester. Da intet virker, henvender vi os til nogle kontakter, vi har, og der kommer skub i sagen. Drengene får et sted at bo efter 14 dage.

I den mellemliggende tid har de boet ulovligt i voksen brors ungdomsbolig. Broren har også forsørget dem den første uge. Derefter lykkedes det Børns Vilkår at få sagsbehandleren til at udbetale penge til drengene.

Eksempel 3: Pige 13 år har været i plejefamilie i to år. Nu er plejefamilie og sagsbehandler blevet uenige om aflønning af plejefamilien. Sagsbehandler foreslår pigen, hun snarest muligt bliver anbragt i ny plejefamilie sammen med sin bror, da det er bedst, at søskende er sammen. Pigen henvender sig til BørneTelefonen og beder om hjælp. Overvejer selvmord, hvis ikke hun kan blive. Plejefamilien er det første sted, hun har boet, hvor hun føler sig tryk. Jeg (B.B.) går ind som bisidder og holder et møde med sagsbehandler og barn. Pigen får lov at blive.

Eksempel 4: Dreng 15 år har gentagne gange henvendt sig til kommunen pga fysisk og psykisk vold gennem hele barndommen. Har også meldt forældrene til politiet. Værelset smadret, ting smidt ud, knytnæveslag i hovedet. Som lille fik han holdt fingre ind i lightere, når han ikke opførte sig ordentligt. Børns Vilkår er nu gået ind i sagen har hjulpet en mormor med at politianmelde familien for grov vold. Politiet tager sagen alvorligt. Vi har desuden klaget over sagsbehandleren og har støttende samtaler med drengen.

Sagsbehandleren har sendt mail til drengen. (Se bilag).

Her står bl.a.:

Efter denne "brugsanvisning" henvender drengen sig til BørneTelefonen, da han ikke kan bruge socialrådgiverens mail til noget som helst.

Disse sager er typiske eksempler på børn, der har brug for hjælp fra en organisation som Børns Vilkår, når systemet svigter.

Vi møder på BørneTelefonen de største problemer i sager omkring:

Børn der omsorgssviges

Børn i klemme i skilsmisser

Børn i plejefamilier

Børn på døgninstitutioner, der udsættes for magtanvendelser

Børn, der ikke får den undervisning, de har krav på – dvs de får en meget mangelfuld undervisning eller slet ingen

Børn, der mobbes af børn eller lærere

Og vores klare erfaring er, at børn kun meget sjældent henvender sig for at få oplyst, hvordan de kan klage. Børn henvender sig desuden kun sjældent for at høre om deres rettigheder.

Børn henvender sig, fordi de har brug for en voksen, de kan tale med om det, der er svært. De har brug for en voksen, der kan tage dem i hånden, og som kan tage over for dem.
Endelig har de brug for en voksen, der kan have støttende samtaler med dem i den periode, hvor sagen kører.

Peter Albæk:

I Børns Vilkår er vi, som ovenstående fremlægning viser, meget interesserede i at styrke børns retsstilling.

Men vi tror ikke meget på, at man hjælper de svageste børn ved at lave egentlige klageinstanser, rettet direkte mod børn, eller vejledninger i at klage. Der er faktisk reel risiko for, at det stiller de mest udsatte børn endnu dårligere, fordi børnene på denne måde får lagt endnu mere ansvar for eget liv over på egne skuldre – frem for at de voksne tager hånd om dem.

Erfaringen fra en lang række sager viser desuden, at det ikke hjælper meget at klage/henvende sig/ søge hjælp, hvis modtageligheden inden for systemet ikke er til stede.

Derfor vil vi gerne foreslå helt konkret:

- at man afskaffer aldersgrænserne for ret til at blive hørt. Både hvad angår lov om forældremyndighed og samvær og anbringelsessager/sager om sociale indsatser. Til gengæld skal høring af børn altid ske under medvirken af en børneprofessionel, der har som opgave at sikre, at barnet ikke bliver pålagt ansvar for egen fremtid eller forældres trivsel, og at barnet støttes i at svare ud fra egne behov.

- at børn og forældre får forskellig sagsbehandling i det sociale system = eller at børn, der er i berøring med det sociale system og/eller statsamt/domstol får en uvildig bisidder, der kan fungere som barnets støtte/kontaktperson og "advokat". Det bør så vidt muligt være en voksen, som barnet har et tillidsforhold til, eksempelvis en lærer eller pædagog, der ikke har habilitetshensyn til barnets familie.

- at den umiddelbare adgang til støtte, hjælp og rådgivning lettes. Det kan ske i kraft af undervisning af frontpersonale som lærere og pædagoger, og det kan ske via mulighed for åben og lettilgængelig rådgivning hos skolens sundhedsplejerske – et tilbud der skal præsenteres for børnene i deres nære hverdag.

- at underretningspligten indskærpes over for politi, statsamter mv.

- at sagsbehandlingen i socialforvaltningerne kvalitetssikres, så sagerne rent faktisk bliver behandlet og fulgt op på. Det vil sige, at sagsbehandleren skal reagere på bekymring inden for maksimalt to uger, at de skal se og tale med barnet, at de skal have en samtale med som minimum en fagperson, der har

med barnet at gøre i hverdagen, og at der efter hver eneste underretning skal foreligge en plan for eventuelle indsatser, opfølgning mv. Er det en institution, skole, læge eller anden fagperson, der har professionel bekymring for barnet, har denne ret til at få en tilbagemelding om hvilke indsatser, der er iværksat, og hvordan man kan samarbejde om disse.

[REDACTED]

[REDACTED]

Hej [REDACTED]

På behandlermøde [REDACTED] blev din familiesituation drøftet. Drøftelsen blev foretaget på baggrund af det samtaleforløb der har været med dig, dine forældre og den fremsendte underretning fra [REDACTED]

På mødet blev det besluttet, at [REDACTED] kommune ikke har mulighed for at løse jeres interne familiekonflikter. Ligeledes kan kommunen ikke, på baggrund af din situation og alder, bestemme, hvor du skal opholder sig.

Det er kommunens vurdering, at du har brug for at tale med neutrale voksne og har derfor besluttet at tilbyde dig et samtaleforløb i Familiehuset.

I forhold til din anmodning om at få flyttet din adresse, samt hjælp til mad og tøj, kan kommunen oplyse, at du har mulighed for at få overført børnefamilieydelsen og børnebidrag til din egen bankkonto. Kommunen vurderer, at forsørgelsespligten fortsat ligger hos dine forældre og vil derfor ikke indgå i din forsørgelse.

For at få overført børnefamilieydelsen og dine børnebidrag skal du henvende sig i kommunen servicecenter på Rådhuset.

Såfremt du ønsker at benytte dig af tilbuddet om et samtaleforløb i Familiehuset, bedes du kontakte mig.

Kopi af dette brev er fremsendt til dine forældre.

Med venlig hilsen

[REDACTED]

Socialrådgiver

Oplæg om børns retsstilling

Et stort problem når vi ser på børns retsstilling i Danmark, er at der ikke er nogen Arbejdsmiljølov der omfatter børn. Børn i skoler og daginstitutioner er ikke beskyttet af nogle regler der skal sikre dem tålelige, eller sunde, daglige omgivelser. Der kan være tale om for lidt plads, for dårlig luft, eller bare grimme og uinspirerende omgivelser.

Heldigvis ser vi også mange skoler, institutioner, legepladser og andre udendørs miljøer som giver børn gode arbejdsvilkår og udfoldelsesmuligheder. Men når kommunerne skal overholde stramme budgetter, sker det at de nødvendige forbedringer af de omgivelser børn og unge skal tilbringe en meget stor del af deres aktive liv i, bliver forsømt.

Og altså: Der er ikke nogen regler der sikrer børnene rettigheder på dette område.

Når jeg vender mig mod de to lovforslag, mener jeg vi kan anbefale de punkter forslagene indeholder. Men egentlig vil jeg tillade mig at sige at jeg synes forslagene er lidt snævre i forhold til problemfeltet Børns Retsstilling.

BUPL bifalder at der gøres mere for at informere børn om deres rettigheder og klagemuligheder. Både konkret og generelt. En børnerådgivning, gerne under Børnerådet, går vi klart ind for. Og vi så gerne at der blev udarbejdet materiale til børn i klubber, skoler og skolefritidsordninger om deres rettigheder og klagemuligheder.

Vi går ind for at børn får egentlige partsbeføjelser i skoler. Det bør være sådan at et barn kan klage over en *afgørelse* der bliver truffet i forhold til barnet. Børnene er repræsenteret i skolebestyrelserne, men jeg tror en del børn mangler viden om hvad de skal bruge denne repræsentation til.

Som det fremgår af gennemgangen fra ministerierne af de gældende regler og børns partsbeføjelser, er disse ofte møntet på børn over 15 år (undertiden 12 år). Jeg skal dog pege på servicelovens § 8, stk. 4. hvorefter "dagtilbudene skal give børn mulighed for medbestemmelse og medansvar og som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed og evner til at indgå i forpligtende fællesskaber." (Tilsvarende for klubber, § 19, stk. 5)

Det er ikke en lovbestemmelse som giver særlig konkrete rettigheder for børn, men i en kombination af denne lovbestemmelse i serviceloven og de to lovforslag er der nogle perspektiver for en videreudvikling af børns retsstilling. Man kunne forestille sig et forsøgsarbejde der fokuserede på børns medbestemmelse og medansvar - i daginstitutioner og i skoler.

Talepapir om børns retsstilling – Internt ekspertmøde om børns retsstilling den 27. januar 2007 – Folketingets Retsudvalg og Socialudvalg.

Tak for invitationen.

På trods af dagens emnes mindre muntre karakter, er det en stor glæde for os, at emnet bliver taget op. Set med DSI's øjne handler børns retsstilling både om børns ret til medbestemmelse, retten til at blive hørt og muligheden for at klage.

Retten til at blive hørt og til medbestemmelse optræder på to planer: individuelt i den konkrete sag og afgørelse, f.eks. omkring egne hjælpemidler til brug i hjemmet, i forbindelse med skole, at færdes og fritidsaktiviteter – generelt i forhold til indflydelse fx via elevråd på en almindelig skole eller i et specialskoletilbud.

Det er vores erfaring, som også notaterne illustrerer, at lovgivningen er meget forskellig, og det vil være relevant med en lovgennemgang med fokus på at skabe rettigheder, gennemskuelighed og ensartethed.

Når det gælder børn og unge med handicap er der særlige vinkler og opmærksomhedspunkter, der ikke alt sammen handler om lovgivning, men i høj grad også om uddannelse, viden og holdninger, både på det individuelle og det generelle plan.

Vi ved, at det kan være svært at være voksen, have et handicap og bestemme over eget liv. ~~Det bliver ikke lettere, når man har et handicap for forpligtelser til andre børn med handicap, holdningsbearbejdning og holdningsændring.~~ Børn og unge med handicap er afhængig af, at der træffes mange beslutninger i løbet af deres barneliv om tilbud, foranstaltninger, personlig og praktisk bistand, hjælpemidler m.v. Det er derfor vigtigt, at der er fokus på barnets inddragelse i egen sag.

Forældre og personale vil ofte være i en situation, hvor det forekommer besværligt eller umuligt at inddrage barnet. Det kan da også kræve en særlig form for tolkning eller viden og kompetence inden for særlige former for kommunikation. En væsentlig grund til, at mange børn med handicap har meget svært ved at blive "part" i deres egen sag.

Her er tale om børn, som ikke bare har svært ved at blive hørt. De har også svært ved at komme til at klage, hvis klagemuligheden vel og mærke eksisterer. For det er tilsvarende meget forskelligt afhængig af den enkelte lovgivning.

Vi ser uddannelsesindsatsen over for ansatte og forældre som meget væsentlig. Heldigvis er vi blevet bedre til at kommunikere med mennesker uden sprog via teknologi og alternative kommunikationsteknikker og strategier.

Men der er fortsat behov for efteruddannelse til relevant personale og forældre, hvis det skal være muligt at høre børn med kommunikationshandicap. Vi ser meget gerne en oprustning på det felt – simpelthen for at minimere antallet af sager, hvor der kan være grund til at klage.

Det er vores erfaring, at der er mange områder, hvor man slet ikke tænker på at inddrage barnets eller den unges egen mening. For eksempel ved bevilling af hjælpemidler, støtte til køb af bil og boligændringer i den sociale lovgivning. Der er i højere grad opmærksomhed rettet mod foranstaltningerne i Lov om Social Service § 40 om den særlige støtte til børn og unge, og i mindre grad mod den handicapkompenserende støtte.

Der er problemer med at bruge den lovgivning, der eksisterer, fx på folkeskoleområdet, hvor de individuelle muligheder er få, og hvor man ikke alle steder anvender reglerne om oprettelse af elevråd. Det er beskæmmende at møde personale fra specialskoler, som mener, at folkeskoleloven ikke passer så godt til lige deres målgruppe, og som derfor tillemper den med det resultat, at eleverne mister muligheder for medbestemmelse.

I en klagesammenhæng må vi nødvendigvis pege på de problemstillinger, der opstår på grund af så vagt et regelværk i forbindelse med magtanvendelse i specialundervisningen. Set i den sammenhæng og på baggrund af Undervisningsministeriets brev af 8. juni 2005, sendt ud sammen med det andet materiale til denne høring, er der behov for også at involvere Folketingets Uddannelsesudvalg. Børns retsstilling er alt for fluffy på folkeskoleområdet.

Det er væsentligt at få inkluderet børn og unge med handicap i almindelige ”meningsmålinger”, Børnepaneller. Børn og unge med handicap er først og fremmest børn og unge. De har nogle særlige forhold og begrænsninger. Det er nødvendigt at forholde sig til dette, når børn og unge skal ligestilles. Mangel på tilgængelighed fører f.eks. til, at mange handicap-~~ede børn og unge oplever situationer, hvor de ikke råde. Det sker på et følsomt tidspunkt~~ i livet, og der er ingen mulighed for at gøre noget konkret – end sige klage.

Børn og unge med handicap har en mening og kan udtrykke den, hvis der gives den nødvendige støtte til det. Vi har selv gjort forsøget på et seminar for børn og unge med handicap i september 2004 med stor succes. Vi har et begrænset antal rapporter fra seminaret med.

DSI mener, at klagemulighederne for børn skal gøres mere tilgængelige, og vi støtter, at det sker hos den eksisterende Ombudsmand. Som det fremgår af Ombudsmandens notat vil det både indebære mulighed for mundtligt at kunne indgive klage, eller ved hjælp af moderne teknik, praktiske muligheder for at ombudsmanden kan rejse sager af egen drift og ansættelse af personale med særlig sagkundskab.

Vi ser samtidig positivt på beslutningen om Børnerådets kommende rådgivningsfunktion ”Børneinfo”. Børn skal kende deres rettigheder og deres klagemuligheder, ellers har det ingen værdi. Det håber vi Børneinfo vil kunne varetage.

DSI ser nødtigt, at man løser problemerne med den manglende klage-tilgængelighed via særlige ombud. Vi ønsker os ikke en ny særlig instans, der skal tage sig af klagesager fra børn – på samme måde i øvrigt, som vi ikke ønsker os en særlig ombudsmand for mennesker med handicap. Et inkluderende samfund skal være i stand til at indrette sine institutioner således, at alle, også børn med handicap, har mulighed for at benytte dem.

DSI's bud er derfor:

1. Konsekvent lovgivning i forhold til inddragelse af børn og unge med handicap.
2. Udvikling af metoder og redskaber til at høre børn og unge med handicap.
3. Holdningsdiskussioner – børn og unge med handicap har også en mening og ret til at sige den.
4. Forbedrede og tilgængelige klagemuligheder hos ombudsmanden.

Vi har med interesse læst de to beslutningsforslag fra SD og EL. Vi håber på, at det videre arbejde med forslagene vil føre til en situation, hvor alle børn har en kvalificeret og reel mulighed for at blive hørt, og mulighed for at klage, når det viser sig nødvendigt for at blive hørt.

Signe Højsteen, uddannelsespolitisk konsulent og
Kirsten Plambech, socialpolitisk konsulent

Landerupgaard, Kolding d. 25.01.06.

Udtalelse fra Foreningen af Danske Døgninstitutioner for børn og unge, i forbindelse med internt ekspertmøde om børns retsstilling d. 27/1-06 i folketinget lokale 1-133.

I F.A.D.D vil vi benytte denne lejlighed til at gøre opmærksom på, at vi gerne deltager i et arbejde, der kan synliggøre og forbedre klagemuligheder for børn og unge på vore institutioner.

Vi tænker at det vil være en lettelse hvis:

- Der er en ensartet fremgangsmåde, i forbindelse med klagemuligheder og procedure derfor, som institutioner/opholdssteder skal følge når et barn/ung indskrives til døgnophold på en institution/opholdssted.

Der er børn/unge som af forskellige årsager flyttes fra en institution til en anden, derfor skal procedurene for klager være ens, for ikke at skabe forvirring og utryghed hos barnet/den unge.

- F.A.D.D kan i denne sammenhæng være formidler af proceduren på hjemmesiden, og gennem nyhedsbreve til institutionerne.

Der skal være en sikkerhed for, at alle anbragte børn og unge (både frivilligt og tvangsmæssigt) får gennemgået klagemuligheder og proceduren herfor, ved første møde med institutionen/opholdsstedet, eller umiddelbart herefter.

- Der kan være situationer i forbindelse med akutanbringelser, hvor det af hensyn til barnets/den unges tarv ikke er hensigtsmæssigt at bede dem forholde sig til andens problemstilling.

I forbindelse med behandlingstilbud til børn og unge opstår der hos os nogle spørgsmål, som bør gennemarbejdes grundigt:

- Hvis klage over anbringelsesstedet skal have opsættende virkning, kan det betyde afbræk i behandlingsarbejdet, med fare for yderligere forværring af et barns situation. Eksempelvis et barn der bevæger sig rundt i et tvivlsomt miljø, og som af hensyn til sin egen sikkerhed og udvikling skal væk derfra. Der skal altså tages stilling til om klager gælder i både tvangsmæssige og frivillige foranstaltninger.
- Hvis barnet ikke ønsker hjemgivelse, er det da barnet der selv skal sige fra overfor kommune og forældre, eller er det institutionen der bliver barnets "talsmand" med fare for at blive skudt i skoene, at der er økonomiske interesser i at beholde barnet.
  - Forældresolidaritet
  - loyalitetskonflikt

Klagegang og muligheder skal overholdes, og vi vil fra F.A.D.D.'s side opfordre til, at der laves regler, for opfølgning eventuelt ved de almindelige tilsyn.

- Som fast rutine kan tilsynet tjekke procedure for klagegang
- Tilsynet kan eventuelt gennem børne-/ungesamtaler få vished for at procedureerne er gennemgået ved indskrivningen eller umiddelbart herefter.

Fra F.A.D.D.'s side vil vi i denne forbindelse gerne lige nævne, at der foregår meget godt arbejde på landets institutioner. Det pædagogiske personale lægger mange kræfter i, at få børn ind i en god udvikling trods meget vanskelige arbejdsvilkår, se bare den nye opgørelse om hvilke faggrupper der enten trues med vold eller direkte udsættes herfor (i nyhedsmagasinet vold som udtryksform december 2005) hvor pædagoger på landets døgninstitutioner indtager 1. pladsen over de der er udsat for vold, og 2. pladsen over trusler om vold.

Det er således vigtigt for os, at der opstilles nogle klare linier for, hvad der kan klages over, eventuelt med bagatelgrænser, så vigtig pædagogisk arbejdstid ikke opluges af administration og "forhør".

I forhold til spørgsmålet om organisationen Børns Ret, tænker vi i forlængelse af det sidste afsnit, at sammensætningen i dette organ, bør være så bredt repræsenteret, at der udover at fokusere på barnets synspunkter også har en mulighed for, at se på lærerens/pædagogens arbejdsforhold og arbejdspladsens organisering.

Henrik B. Lauridsen
Næstformand.

Socialpædagogernes Landsforbund

Forbunds næstformand, Benny Andersen

Høring i Folketinget Social- og Retsudvalg om børns retssikkerhed. (5 min)

Børns retsstilling

Jeg vil gerne starte med at takke for invitationen til dette møde. Jeg er glad for at kunne give SL's bemærkninger til de beslutningsforslag, der er dagordenen til dette møde i dag. Men jeg vil også gerne benytte lejligheden til at kommenterer lidt på den øvrige debat om retssikkerhed, som er rejst i forbindelse med Betænkning 1463 om børns retssikkerhed i anbringelsessager.

I forhold til beslutningsforslagene vil jeg holde mig til bemærkninger om forslag der vedrører servicelovens bestemmelser om børn og unge – da det er der jeg og SL har vores ekspertise og erfaring.

SL kan tilslutte sig forslaget om at ophæve grænsen på 15 år til klage over at der ikke foretages en undersøgelse eller anbringelse.

Det er vores opfattelse, at det er relevant at fastholde en fast aldersgrænse i serviceloven, når det gælder reglerne om samtykke til en anbringelse. Andet kunne skabe usikkerhed om retssikkerheden. Men derudover er det efter SL's opfattelse ellers ikke relevant at fastlægge en bestemt aldersgrænse for adgangen til klager. Hvis et barns modenhed tilsiger, at barnet klager, er det relevant at denne klage behandles.

SL kan derfor også tilslutte sig, at aldersgrænsen for klageadgang i forhold til valg af anbringelsessted og hjemgivelse ophæves.

Forslaget om klageadgang i forbindelse med hjemgivelse udvides også i den forstand, at forældre og børns klager over kommunens hjemgivelse gives opsættende virkning. Denne udvidelse kan SL klart tilslutte sig.

Det er ikke uden grund at børn og forældre klager over kommunens beslutning om en hjemgivelse. Derfor er det godt, at kontinuiteten for børn i sådanne situationer sikres ved at klagen har opsættende virkning. SL synes godt at man må være ekstra opmærksom på dette område. SL synes man skal være opmærksom på, om der bliver behov for at lave yderligere udvidelse af børns rettigheder på dette område. Hanne Warming, som gennem flere år har arbejdet meget med anbragte børns og deres vilkår, mener at børn bør gives en lovfæstet garanti mod hjemgivelse mod deres vilje. En sådan konklusion maner til eftertanke.

SL kan tilslutte sig forslaget om, at børn der ikke forude er blevet hørt om en anbringelse gives ret til at klage. Dette forslag er relevant, fordi det understreger, at det er væsentligt, at børn bliver hørt i sager, der vedrører dem. Dertil kan suppleres, at de skal høres på en ordentlig måde med respekt for og hensyn til deres alder og modenhed.

SL synes også det er væsentligt, at børn har adgang til klage over forholdene på deres anbringelsessted. SL medvirker gerne til en nærmere beskrivelse af klagemulighederne og forholdene vedrørende behandling af klagerne.

Endelig kan SL tilslutte sig forslaget om, at handicappede børn gives adgang til at klage over kommunens valg af hjælpemiddel. Det er SL holdning, at der i højere grad bør ske en ligestilling af børn og voksne på dette område.

I forhold til de stillede forslag til Børnerådets rolle i forhold til børns klager. Så er det først og fremmest SL's holdning, at det er vigtigt, at der er en uvildig instans som kan bistå børn i forhold til deres klageadgang. Hvorvidt denne bistand skal bestå af en guidning indenfor klagesystemet, eller en selvstændigt uvildig klageinstans som supplement til det øvrige klagesystem kan være vanskeligt at vurdere.

Det er umiddelbart SL's holdning, at Børnerådet for nuværende skal gives en rolle i forhold til børns klager - svarende til det Socialdemokratiet forslår. Det vil så løbende kunne vurderes om der er behov for noget yderligere.

Det var mine kommentarer til de konkrete forslag. Hertil vil jeg gerne supplere: SL mener, at et væsentlig element i børns retssikkerhed i forhold til anbringelsesområdet er deres ret til kontinuitet i deres opvækst. Vi skal sikre disse børn mindst mulige skrift i deres opvækst . Og vi skal sikre, at deres kontakt til deres forældre er så god som mulig.

Kommunerne skal være gode til at støtte forældresamarbejdet i forhold til anbragte børn. Der ligger nogle forbedringer i anbringelsesreformen på dette felt.

I forhold til at sikre kontinuitet i opvæksten har et udvalg nedsat i forbindelse med anbringelsesreformen i en betænkning stillet forslag til mere permanente anbringelsesbeslutninger. Dels forslag om længerevarende anbringelser af børn under 1 år og dels forslag om anbringelser uden tidsbegrænsning for børn, der har været anbragt i 3 år eller mere og for hvem tilknytningen til anbringelsesstedet er grundlaget for at opretholde anbringelsen.

Der er sager med børn, unge og familier, hvor en mere permanente anbringelse er relevant. Og den mulighed som barnet har for en god opvækst. SL synes det er en god ide, at lave lovændringer der muliggør sådanne anbringelsesbeslutninger.

I betænkningen foreslås det, at det er børn og ungeudvalget, som tager beslutning om de længerevarende anbringelser. Det kan SL tilslutte sig. Det er store beslutninger der tages i disse sager – og det er som forslaget er stillet meget vanskeligt for forældre at omgøre disse beslutninger.

Overfor dette står imidlertid, at kommunen i forslaget gives en uhindret kompetence til at ændre beslutningen om længerevarende anbringelser under vejs.

Det er SL opfattelse at børns retssikkerhed og deres ret til kontinuitet også skal være gældende i forhold til det kommunale råderum. Herunder at børn skal beskyttes mod og have en retssikkerhed i forhold til kommuner usaglige økonomiske hensyn.

SL vil foreslå, at indskrænkninger af kommunens råderum i forhold til hjemtagelser fra de mere permanente anbringelser overvejes.

Tak for ordet.

Red Barnet

Save the Children Denmark

26. januar 2006

**Ekspert møde om børns retsstilling
Folketinget d. 27. januar 2006
Talepapir fra afd. chef Bente Ingvarsen**

Børn skal have ret til at rejse sager.

Hvad mener voksenverdenen egentlig, at børn bør gøre når:

En lærer forløber sig og bruger fysisk magt, f.eks. ved at slå, eller systematisk nedgør en elev?

Hvad skal børn gøre, når:

Kommunen vil hjemgive et barn, det gennem lang tid har opholdt sig i en plejefamilie, er faldet godt til, fået kammerater, føler sig hjemme og ikke har tillid til at mor eller far kan magte den daglige omsorgsopgaven?

Hvad skal børn gøre, når:

Når de er kede af at pendle ligeligt mellem mor og far som ikke er til sinds at drøfte ændring af en samværsordning, som ikke harmonerer med børnenes egne ønsker, deres fritidsliv o.lign.?

I øjeblikket er vores svar: det skal deres forældre tage sig af. Loven giver børn meget meget få egne rettigheder til at få realitetsbehandlet sager de selv rejser. Men i Red Barnet vil vi spørge:

- hvad synes vi voksne egentlig, at barnet med de svage forældre gøre?
- hvad skal barnet med de fortravlede forældre gøre?
- hvad skal barnet der er i konflikt med forældrenes interesser gøre?

Hos os er der ingen tvivl, børn må have en selvstændig ret til at rejse og få behandlet egne sager indenfor alle betydningsfulde områder. Et stort skridt til at udpege disse områder findes allerede i Notatet om børns klagemuligheder.

Hvad taler egentlig imod det, må vi spørge? Hvad er vi voksne bange for? Det synes vi, at vi voksne skal spørge os selv om.

For os er det her et spørgsmål om: menneskerettigheder, om at skabe de bedste løsninger for børn, om at støtte børns handlekraft og give dem erfaring med at det nytter selv at gøre noget.

De kompetente organer og deres tilgængelighed for børn.

I de begrænsede situationer, hvor børn har ret til at rejse egne sager, kender børn ikke til de organer, som de vitterlig kan henvende sig til – og disse institutioner er ikke gearret til specielt at behandle børns egne henvendelser. Jeg kan her henvise til Folketingets ombudsmands egen redegørelse, men jeg kan f.eks. også nævne socialforvaltningerne, de sociale nævn, kommunalbestyrelsen, Ankestyrelsen, mv.

Når det kommer til børns behov på dette område, er det vores opfattelse at børn har brug for:

- at kende til deres rettigheder
- at have voksne som kan hjælpe og støtte og guide dem videre,
- at samfundets institutioner er tilgængelige for børn og er gearret til at behandle børns henvendelser ud fra en kompetent børnefaglig vinkel, men også ud fra en stærk forståelse af børns eget perspektiv,
- de skal kunne tale med og lytte til børn,

Børn har ikke nødvendigvis brug for at kende til alle samfundets institutioner. Børn har brug for voksne som kan hjælpe dem.

Fra Red Barnets side, har vi opstillet en række elementer, som må indgå i en ideel fremtidig struktur for behandling af børns egne sager:

- Børn skal have personer lokalt, på kommunalt plan eller på hver skole, som kan hjælpe dem videre i en behandling af deres sag. D.v.s. en person/en ansat/evt. en frivillig med børnefaglig kompetence, der som borgerligt ombud påtager sig opgaven, at tage børns vinkel og guide dem videre. Denne person kan evt. også gå ind i situationer, hvor mægling vil kunne løse barnets problem. Det er også nødvendigt at finde en løsning for børn på døgninstitutioner.
- Der kan være grunde til at børn ikke vil anvende en lokal person, eller er utilfreds med ikke at blive forstået korrekt. Derfor skal børn altid kunne henvende sig til Børnerådet, som på baggrund af deres kommende "Børneinfo", eller Børneret, som Enhedslisten foreslår eller et udvidet mandat kan hjælpe dem videre i processen.

Red Barnet

Save the Children Denmark

- Børns klager skal sagsbehandles og afgøres i de relevante klageorganer som findes. Her tænker vi såvel på Folketingets ombudsmand, på de sociale nævn og andre. Men det er meget vigtigt, at disse gøres tilgængelige for børn og kompetente til at modtage og behandle børns klager.

- Derfor forslår vi at Børnerådet bliver bedt om:
  - o at foretage en undersøgelse af institutionernes tilgængelighed for børn og faglige kompetencer til at modtage og behandle børns sager.
  - o at udvikle og gennemføre træningsprogrammer for institutionerne om tilgængelighed, procedure og behandling af sager rejst af børn.

Det er vores håb, at de forslag vi har ridset op, kan bidrage konstruktivt til den videre drøftelse af de to beslutningsbidrag. Afslutningsvis vil vi bakke op om forslaget i B62, om at udvide Børnerådets mandat til at kunne begære aktindsigt i en hver børnesag. Med dette lægger vi ikke op til at Børnerådet skal behandle børns personlige sager og vi ser nødig at Børnerådets debatskabende og mere politiske funktion hæmmes med konkret sagsbehandling. Men det er vigtigt, at der er en institution i samfundet, som i helt særlige tilfælde kan vælge at kigge til bunds i en børnesag, for at vurdere behovet for at bringe forvaltning af en lovgivning op på et principielt plan. Den funktion vil ligge naturligt i Børnerådet.

Oplæg til tale ved høringen på Christiansborg om børns rettigheder

DUI-LEG og VIRKE er en selvstændig børne-, ungdoms-, og familieorganisation, der bygger på arbejderbevægelsens grundholdninger. Rygraden i DUI-LEG og VIRKE er de 75 lokale afdelinger rundt om i landet, der laver aktiviteter for og med børn og unge.

DUI-LEG og VIRKE kæmper for at forbedre børn og unges vilkår og rettigheder i Danmark såvel som i andre lande igennem internationalt solidaritetsarbejde.

DUI-LEG og VIRKE er derfor glade for at kunne få lov til at deltage i denne høring, og håber at den kan være med til at styrke børn og unges rettigheder.

Vi har på en række områder i Danmark meget svært ved at betragte og behandle børn og unge på lige fod med voksne.

Et eksempel er manglen på en Børnemiljølov, der sikrer børn og unge ordentlige fysiske og psykiske rammer på skoler og i dagsinstitutioner. Når vi har en tilsvarende arbejdsmiljølov for voksne hvorfor så ikke for børn? Hvordan kan vi sende mange af vores børn og unge af sted hver dag til nedslidte lokaler, dårlig mad, klamme toiletter, og et dårligt psykisk miljø, når vi ikke selv ville finde os i det?

Vi har i dag en undervisningsmiljølov, der desværre ikke virker efter hensigten. Det skyldes, at lovgivningen ikke har nogen sanktionsmuligheder. Her 4 år efter loven er vedtaget har størstedelen af skolerne endnu ikke udmøntet loven i praksis¹.

Derfor er DUI-LEG og VIRKE glade for at beslutningsforslaget B 62 fra Socialdemokraterne indeholder et krav om børns selvstændige udøvelse af partsbeføjelser indenfor Folkeskoleloven, så børnene med andre ord får klagemuligheder.

Vi har i mere end 10 år kæmpet for at få inkorporeret FNs konvention om Barnets Rettigheder i dansk lovgivning sammen med en række andre organisationer, hvor af mange er repræsenteret i dag. Vi mener, at en inkorporering af FNs Børnekonvention vil styrke børns rettigheder, fordi Børnekonventionens status i dansk ret har stor betydning for dens brug og udbredelse. En inkorporering vil indebære en præcisering af, at domstolene har

---

¹ (Tal fra Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM) 2004 viser, at ud af de 42 % af landets skoler og uddannelsesinstitutioner, der er omfattet af undervisningsmiljøloven og tog sig sammen til at besvare DCUMs undersøgelse, har blot 1/3 lavet den lovpligtige undervisningsmiljøvurdering. Der er ingen nyere tal)

pligt til at fortolke og anvende dansk ret i overensstemmelse med bestemmelserne i konventionen.

Et af de vigtigste argumenter for ikke at inkorporere FNs Børnekonvention er manglende klageadgang for børn og unge, hvilket også gentagne gange er kritiseret af FNs Børnekomite. Derfor er vi glade for det stigende ønske fra flere partier i Folketinget om at forbedre klageadgangen for børn og unge.

DUI-LEG og VIRKE mener, at den bedste løsning er, at børn og unge får et selvstændigt klageorgan, fordi børn og unge er ekstra afhængige af beskyttelse, hjælp og vejledning, når deres rettigheder bliver krænket. Det skal være en klageinstans med aktindsigt og mulighed for at rådgive og behandle børn og unges henvendelser og klager. Det er specielt vigtigt, at klageorganet er i stand til at behandle klager fra børn, som jo skal håndteres meget anderledes end voksne. Det er på tide, at vi her i Danmark kommer på højde med flere af de lande vi normalt sammenligner os med, og får indført en børneombudsmandsinstitution.

FNs Børnekonvention og ikke mindst den danske lovgivning har betydning for langt over en million børn og unge i Danmark. Det er vigtigt, at børn og unge er bevidste om deres rettigheder og klagemuligheder. Det kræver et mere systematisk oplysningsarbejde. Informationerne til børn og unge i dag er alt for tilfældige, og der bruges generelt alt for få ressourcer på denne opgave. Derfor foreslår DUI-LEG og VIRKE, at viden om FNs Børnekonvention og anden dansk lovgivning om børns rettigheder indgår som en fast del af pensum i Folkeskolen og på lærerseminariet. Denne mangel på oplysning har FNs Børnekomite også tidligere kritiseret Danmark for, senest i Concluding Observations i september 2005.

Endelig er vi i DUI-LEG og VIRKE glade for, at det er taget hul på en diskussion af større harmonisering af reglerne for børn og unges adgang til at kunne udøve deres partsrettigheder. Det er forvirrende, at der ikke er ens regler for hvornår man som barn kan blive hørt. F.eks. vil børn over 12 år fremover kunne klage over beslutning om valg af anbringelsessted, mens 15-årige skolebørn ikke har adgang til at klage over at blive bortvist fra deres skole. 15-årige kan modsætte sig lægebehandling, mens en 17-årig skal have forældrenes samtykke for at få foretaget en abort. Det er ulogisk, og gør det meget svært for børn og unge at kende deres rettigheder.

I forbindelse med denne diskussion er det vigtigt at slå fast, jf. Børnekonventionens artikel 12, at det alene er VÆGTNINGEN af barnets udsagn i forhold til alder og modenhed, myndighederne skal vurdere. Et barn der er i stand til at udtrykke sine egne synspunkter skal ALTID høres i forhold, der vedrører barnet.

DUI-LEG og VIRKE håber, at høringen i dag kan være med til at sætte skub i en række forbedringer af børns rettigheder. Tak for ordet

Intern eksperthøring i Folketingets retsudvalg og socialudvalg om børns retsstilling 27. januar 2006.

*Chef for børne- og ungdomsarbejdet i UNICEF Danmark, Anne Mette Friis
Formand for UNICEF Danmark, Ole Kyed*

Tak for invitationen.

UNICEF Danmark hilser initiativet særdeles velkomment og ser frem til, det vil blive fulgt op af en offentlig høring.

UNICEF Danmark finder det vigtigt, at alle børn (også særligt sårbare børn og børn med handicap) får en mulighed for at klage og får den nødvendige hjælp af en voksen til at komme i kontakt med en klageinstans. Vi tilslutter os FN's Børnekomité's anbefalinger af 30. september 2005 til Danmark om at etablere en uafhængig klageinstans for børn. Vi mener, at der er flere faktorer, der skal tilgodeses, når vi taler om børns mulighed for at klage over afgørelser, der vedrører dem, og flere forudsætninger, der skal tages højde for.

Information til børn og unge

- Det er afgørende, at danske børn og unge informeres om deres rettigheder jvf. artikel 42 i FN's Konvention om Barnets Rettigheder, som Danmark ratificerede 19. juli 1991. Børnerådet har gennemført en undersøgelse, der viser, at kun op til 30 % af eleverne på 8. klassetrin har kendskab til børnekonventionen. Det er et dilemma, at Danmark ikke lever op til sin forpligtelse om at sikre, at konventionens indhold bliver kendt i offentligheden. Vi ser derfor gerne, at konventionen bliver obligatorisk indhold i folkeskolens læreplan, og indgår naturligt i skolens hverdag. I dag er den indføjet i Faghæfte 24 om elevernes alsidige personlige udvikling som et appendiks, der næppe opleves forpligtende af lærere.

Professionelles faglige kompetenceudvikling

- Det er af væsentlig betydning, at alle faggrupper, der arbejder for og med børn kender konventionens ordlyd og betydning. Børnekomitéen anbefaler, at dommere, jurister, socialrådgivere, skolelærere, pædagoger, læger, børnsykologer etc. tilbydes systematisk og tilbagevendende indtøring i børns rettigheder og brug af konventionen i børns dagligdag. UNICEF Danmark er enige i anbefalingen. Ved at ratificere konventionen har vi anerkendt, at børn er selvstændige individer med særlige behov og rettigheder i henhold til Børnekonventionens artikler. Det forudsætter, at artiklerne er kendt af børn og voksne - og ikke mindst af de professionelle.

Den eksisterende lovgivning opleves af mange professionelle som en hæmsko for at kunne føre Børnekonventionen ud i praksis. Det gælder især hensynet til tavshedspligten, som ofte fører til berøringsangst blandt mange professionelle.

Tilgængelig klageadgang

- Ved etablering af klageadgange skal der tages højde for, at de er tilgængelige og meningsfulde for børnene. Det skal stå klart for alle børn, hvor og hvordan de kan klage. Undersøgelser på anbringelsesområdet viser, at der er uklarheder omkring anbragte børns klageadgang. Børn er ofte usikre på, hvem af de professionelle, der taler barnets sag, og der er eksempler på klager, der aldrig er kommet videre i det kommunale system.

Udover anbringelsesområdet er folkeskolen et af de områder, hvor der mangler klagemuligheder. Selvom elevrådet skal varetage elevernes fælles interesser på skolen

gennem et samarbejde med ledelse, lærere og øvrige personale, så er det ikke en reel klageinstans. Rådene har nogle formelle rettigheder, men de fungerer ofte ikke i praksis, og mange råd klager over manglende indflydelse på skolens virke. I forbindelse med sanktionsiværksættelse overfor en elev, bør eleven altid tilgodeses sin høringsret jvf. Børnekonventionens artikel 12.

I UNICEF ser vi høringsretten, som er udtrykt i artikel 12, som klageadgangens tvilling, og vi anbefaler, at artikel 3 vedr. barnets tarv, som er en afvejningsartikel, altid går hånd i hånd med artikel 12. I sager, der vedrører børn og unge, er der mindst to muligheder. Man bør altid vælge den mulighed, der bedst tjener barnets tarv, og man bør altid respektere barnets ret til at blive hørt i de sager. Børn skal have mulighed for at ytre sig, og det barnet ytrer, skal tages med i beslutningstagernes overvejelser.

Børn har brug for at blive hørt og taget alvorligt i en tillidsfuld dialog, der fører til ændringer, som medfører, at barnet oplever en mere værdig livssituation. Det er de voksnes ansvar at sikre dette. De professionelle har skærpet ansvar herfor. Samtidig har børn brug for at blive medinddraget på en måde, så de føler sig mere handlekraftige og deltagende i de netværk/miljøer, de indgår i som en naturlig del. Vi skal altid være opmærksomme på balancen mellem medinddragelse/medbestemmelse og de loyalitetskonflikter/dilemmaer børn står i. Det er ikke altid muligt for dem at handle.

UNICEF Danmark finder, at det er af overordentlig stor betydning, at børn bliver respekteret som individuelle borgere med individuelle rettigheder i overensstemmelse med Børnekonventionens intentioner. Vi finder det derfor vigtigt, at spørgsmålet om børns klageadgang tages alvorligt og at den udmøntes på en måde, så den bliver tilgængelig for børn i eksisterende lovgivning.

UNICEF Danmark kan anbefale, at der etableres en børneombudsmandsfunktion, som kunne ses i tilknytning til vores nuværende Børneråd. I den sammenhæng kan vi tilråde at lytte til Norge og Sveriges erfaringer.